

JOHANNES JØRGENSEN SELSKABET

NYHEDSBREV

Juni 2015

13. Årg.

Nr. 2

KLOKKE ROLAND

NYHEDSBREV

Medlemsblad for
Johannes Jørgensen Selskabet

Ansvh. red. **Stig Holsting**

Lykkesholms Allé 9 A,1.tv

1902 Frederiksberg C

Tlf. 8758 0303

Mob. 2129 0408

e-mail: stig.holsting@gmail.com

Kassererens e-mail:

johs.jorgensenselskabet@gmail.com

www.joannesjorgensenselskabet.dk

Bankkonto nr.: 1551 0010132908

Johannes Jørgensen Selskabet

er et litterært forum til studium af

digterens liv og forfatterskab.

Selskabet arbejder nært sammen

med Johannes Jørgensens Hus i

Svendborg og andre litterære

selskaber.

Medlemskab koster 175 kr. om året.

Hjemmeside: www.svendborg-bib.dk

Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, formand

Oluf Schönbeck, næstformand

Fælledvej 14 E, 5.tv.

2200 København N.

E-mail: oluf@hum.ku.dk

Tlf. 60863727.

Ove Klausen, sekretær. Ottosminde

22, 8960 Randers. Tlf. 86404032.

E-mail: oklausen@fiberflex.dk

Henning Fink-Jensen, kasserer.

Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd.

Tlf. 23495938

Andreas Holsting. Ved Klosteret 6,

2100 København Ø. Tlf. 31219609.

E-mail: andreas.holsting@hotmail.com

Grafisk tilrettelæggelse: Kira Bierlich

Den middelalderlige Klokke Roland fra 1314, hvis oprindelige navn var "De grote triumfante", blev beskadiget i 1914 – ikke på grund af krigen, som Johannes Jørgensen skrev, men ved klokkespillets elektrificering, som den ikke kunne klare – og måtte derfor tages ned. Den nye klokke blev imidlertid for stor til, at man turde belaste det gamle tårn dermed. Derfor fik den en mere jordnær placering, men den gamle klokke blev heller ikke hængt op igen efter reparationen. Så sent som i 2012 blev den ophængt i en betonstøbt klokkegalge på byens Emile Braunplads.

.....

Forsidebilledet viser tårnet Belfort – eller Beffroi, som Johanne Jørgensen kalder det – hvor Klokke Roland oprindeligt hang.

Det døde Brügge

Af Stig Holsting

Det er ikke enhver symbolist, som kan eller bør forbindes med Johannes Jørgensens symbolistiske manifest i 1890-ernes opgør med naturalismen. Ofte nok er symbolistudsagnet et grundbegreb, som digteren ikke uden videre ville kunne gå ind for. Tidligt lagde han da også "dansk symbolisme" bag sig som "noget ubestemmeligt", som han udtrykte sig senere.

Maleren Jens Lund (1871-1924) hørte imidlertid til de symbolister, som utvivlsomt ville kunne rubriceres på linje med f.eks. den i tidligere nr. af Nyhedsbrevet omtalte franske maler Maurice Denis, idet hans univers så udpræget var stærkt mystisk-religiøst funderet. Der er dog intet der peger på en direkte forbindelse mellem ham og Johannes Jørgensen, skønt de var samtidige. Kun på et enkelt punkt ser vi deres virke krydse hinanden og det endda uden tegn på, at det skete på det personlige plan. Det skete, da Johannes Jørgensen i 1912 skrev forordet til en roman af den franske symbolistiske forfatter Georges Rodenbach – *oversat til dansk af Jens Lund og hans kone Bolette* med titlen "Det døde Brügge".

Georges Rodenbach er kendt som fransk litteraturs førende symbolistiske forfatter, og hans bog "Det døde Brügge" er da også en roman grænsende til det mystiske. Det er en fortælling om kærlighedens veje, som

Maleren Jens Lund. Portrætbuste af Rudolph Tegner. (Foto SH)

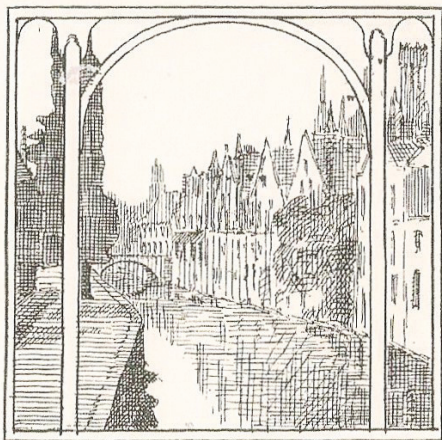
også kan gøre blind og føre ud i tragedie, hvis kærligheden ikke finder sin naturlige balance mellem følelse og realitet.

Bogen foregår som titlen siger i den ellers så idylliske belgiske by Brügge, men synes henlagt til en sær skyggeagtig verden befolket af tavse skikkelser i alle grå nuancer og med de smalle kanaler med de sorte stillestående vande – alt i alt beskrevet som "Stedets tungsindige Gravstemning". Samtidig er det en indføring i katolsk mystik, som den kommer til udtryk i folkelig praksis med kirkens sakramentale forvaltning og kirkens og klostrenes altdominerende verden som kontrast til byens

sære skyggeverden. I så henseende holder den sig loyalt til en faktisk beskrivelse, som det i hvert fald i beg. af det 20. årh. endnu kunne opleves i de katolske lande.

Jens Lund har illustreret den danske udgave af bogen med små vignetter, som alle antyder byens skyggeagtige karakter. De fleste af vignetterne er dannet som trefløjede altertavler og et enkelt sted bruger forfatteren da også dette billede til at sætte byens tungsindige stemning i relief ved dets modstykke – kirkens trefløjede altertavle i farvernes trylleri.

Hvad der har drevet ægteparret Bolette og Jens Lund til at engagere sig i denne bog og oversætte den kan ikke umiddelbart siges ud over, at Jens Lund var symbolist i en grad, der har sat ham i en kategori for sig med ofte uigennemtrængelige mønstre af billedlige effekter. Han var altså erklæret symbolist og knyttede sig som sådan til de ideer, som især Johannes Jørgensen i begyndelsen var den drivende kraft bag. Det er derfor naturligt, at det også var

Vignet i "Det døde Brügge" af Jens Lund.

ham, der skrev forordet til bogen, da den udkom i 1912. Han var selv fortrolig med byen Brügge og ifølge forordet, opholdt han sig netop i denne by, da han skrev det. At dette ikke passer, vil vi vende tilbage til, men hvorfor Jørgensen imidlertid har skrevet forordet kan måske anes i den omstændighed, at forlaget, V. Pios Boghandel var udgiver af bogen. Dette forlag havde Jørgensen gode relationer til, så måske er det sket på forlagets initiativ. Noget andet er, at Jørgensen i bogens mere end vemodige og skæbnetunge handling har kunnet spejle sin egen mistrøstige skæbne. Også han stod nu som så ofte på skillelinjen mellem drøm og virkelighed – mellem pligt og tilbøjelighed – mellem sit livs to hårdt stridende modpoler – "De to Stemmer, som stadig strider/Der er to Lys, hvoraf intet vil slukkes./Der er Begær, som i Liv vil dukkes,/og Længsel at lide med Gud, som lider". (Digte, 1898 s. 26)

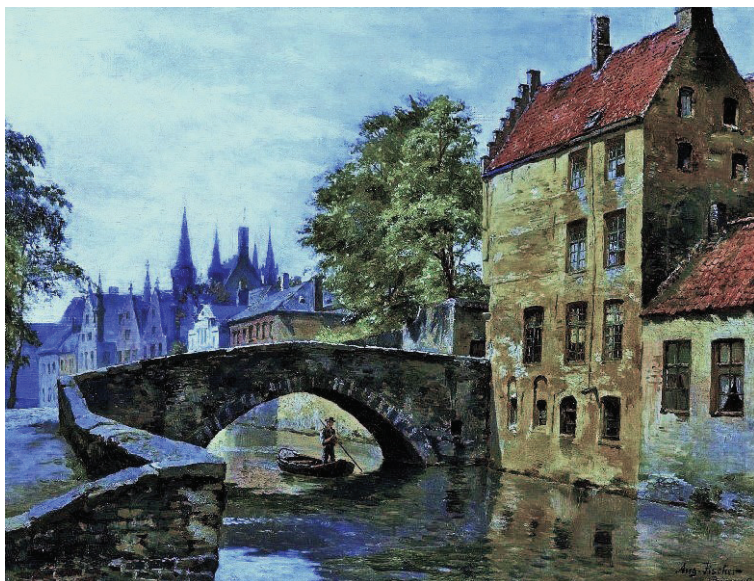
Vi ved som sagt ikke noget om et nærmere bekendtskab mellem Jørgensen og Lund i øvrigt; der foreligger ingen korrespondance mellem dem i Jørgensens brevarkiv, og Lund nævnes ikke i hans omfattende litteratur. At de har været bekendt med hinanden vidner naturligvis bogen om, men her udover ville det have været godt, hvis blot en lille flig af deres syn på hinandens kunst kunne anes.

Vi ved som sagt heller intet om, hvem der bad ham skrive forordet til "Det døde Brügge", men året før havde Gyldendal udsendt Jørgensens bog "Indtryk og Stemninger" med kapitlet Brüssel-Brügge", som han indleder med en omtale af Rodenbachs bog, så den franske symbolist var han på

forhånd bekendt med. Heri citerer han billedhuggeren Auguste Rodin for at lyse forbandelse over det dekadente Paris, ligesom Jørgensen i hvasse vendinger håner det moderne Brüssel. Paris og Brüssel står for Rodin som for Jørgensen som eksponenter for en sjæls-død med deres depraverede kultur. I "Det døde Brügge" er det kærligheden, som er død. Menneskene går rundt som skygger og bogens hovedperson søger sin afdøde elskede i en fremmed kvinde, som viser sig at være den dødes forvrængede modstykke. Så Jørgensen også her en parallel til sin egen situation?

Få år efter – i 1915 – skulle Belgien og dens gamle byer få en smertelig aktualitet i Johannes Jørgensens liv, da han i sin bog "Klokke Roland" tegner et skæbneportræt af dem efter Tyskernes voldelige hærgen i landet. Det var hans land – hans venners land og hans gamle byer, hvor apokalypsens ryttere nu satte deres blodige spor. Han – om nogen – forstod den traurige tone i "Det døde Brügge."

Men "Indtryk og Stemninger" udkom altså i 1911 – året før "Det døde Brügge". Ifølge dagbøgerne var Jørgensen ikke i Brügge i 1912, hvorfor han sandsynligvis

En romantisk skildring fra Brügge. (Efter maleri af August Fischer 1905).

ændrer forordets datering, så det kommer til at passe med udgivelsesåret for Rodenbachs bog. Vi må i hvert fald formode, at det er grunden til dette lille anakronistiske bedrag.

Slutteligt bør det også noteres, at det ikke nødvendigvis har været af litterære grunde, at Jørgensen påtog sig at skrive forordet til "Det døde Brügge". Næsten hele livet igennem påtog han sig så godt som enhver opgave med sin pen, blot den gav ham det eftertragtede og som oftest nødvendige honorar. Som de fleste skribenter, der forsøgte at leve af at skrive, var enhver opgave velkommen. Men det betød ikke nødvendigvis, at arbejdet blev ringere og mere uinspireret; tvært imod kunne det berige den samlede produktion med nogle aspekter til endelig belysning af hans livs og forfatterskabs mangfoldighed.

"KLOKKE ROLAND"

– DEN BANDLYSTE BOG

Et 100-års jubilæum

Af Stig Holsting

Johannes Jørgensen havde siden sit første besøg i Belgien i 1901 fundet sig mange venner i det sprogdelte land – både blandt de fransktalende og blandt flamlænderne – måske flest blandt de sidste, for her fandt han i højere grad den form for katolsk praksis, som stemte med hans eget temperament.

De følelser, som han hermed forbandt med landets kultur og åndelighed har han sammenfattet i sine tre "belgiske bøger" fra årene mellem 1915-19.

Men allerede i år 1900 havde han fordybet sig i den flamske missionær og helgen pater Joseph (Damien) de Veuster bevægende skæbne i bogen "En Apostel". Det var i realiteten hans første helgenbiografiske arbejde.

Hans mangeårige venskab med den fremtrædende belgiske kvinde Marie Belpaire i Antwerpen havde givet ham en indsigtfuld rådgiver i vanskelige tider, som det som bekendt ikke skortede på i digterens omtumlede liv og især i de vanskelige år under og efter første verdenskrig.

Johannes Jørgensens venskabelige følelser over for Belgien kom dog i tiden kort før verdenskrigen på en alvorlig prøve, da hans engagement ved det katolske universitet i Louvain led så ynkeligt skibbrud. Men også her var Marie Belpaire ham en støtte, ligesom venskabet med den belgiske justitsminister Carton de Wiart og hans frue og ægteparret Logeman i Gent – ikke mindst fru Birgitte Logemen.

Efter bruddet med Louvain og instituttets leder, msgr. Simon Deploige, stod digteren i et dilemma, for sammen med det nylige ægteskabelige sammenbrud bragte det ham i en næsten uløselig situation, for uden et fast opholdssted, var han i realiteten hjemløs (Se Nyhedsbrev 2014 nr. 3). Vennen Mogens Ballin havde taget affære og rusket godt op i hans flossede beslutningsproces og anbefalet ham at bringe sine kunstneriske og eksistentielle forhold i samklang igen. Det fik Johannes Jørgensen til at genoptage et afbrudt arbejde med at skildre den sienesiske helgeninde Skt. Katerinas liv. Det krævede, at han tog ophold i Siena for her at fordybe sig i arkivernes righoldige materiale om helgeninden. Hans ophold i den toskanske by varede i godt to år og er ofte blevet behandlet her i bladet og i selskabets udgivelser og skal derfor ikke behandles yderligere her.

Men opholdet i Siena bød også på andre opgaver ud over Katerinastudierne, og når man tager hans eksistentielle besværligheder i tiden med i vurderingen af hans situation, aftvinger det læserne af hans bøger fra disse år stor respekt, for han må have været besjælet af en ganske betydelig arbejdsdisciplin for at kunne gennemføre de opgaver, han enten påbegyndte af fri vilje eller som blev tilsendt ham på bestilling.

En af de opgaver, som han pålagde sig selv var at skildre tyskernes voldelige fremfærd i Belgien i verdenskrigens første

tid. Her blev han ramt hårdt i hjertekulen og alle minder om hans belgiske venner og tanken om deres skæbne optog ham stærkt.

En dag i august 1914 fik han tilsendt et udklip fra en italiensk avis, der beretter om tyskernes ødelæggelser i Louvain. Det gjorde et stort og naturligt følelsesmæssigt indtryk på ham ved tanken på den skæbne, som måske havde ramt hans venner i landet og her bl.a. dem ved universitetet i Louvain, hvor han selv for blot lidt over et år tidligere havde opholdt sig.

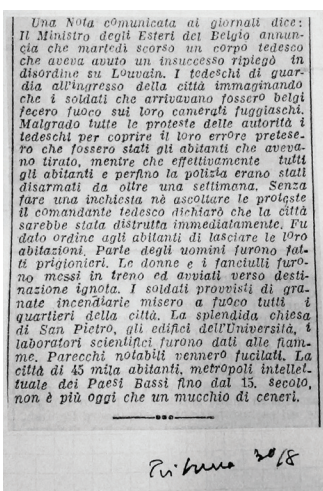
I et brev til Marie Belpaire skriver han, at han anser det som sin pligt at skrive om dette voldelige overfald på et lille fredeligt folk. Det skete i første omgang i form af en artikel i Nationaltidende – et af hans såkaldte "Strejftog" – som kom 20. oktober, hvorefter avisen bad ham for fremtiden være neutral i sine indlæg. Der skulle gå yderligere otte måneder, inden han tog fat på arbejdet med bogen. Det skyldtes hovedsageligt, at han skulle samle materiale, og det kan heller ikke udelukkes, at han forudså nogle konsekvenser ved at udsende sine anklager mod Tyskland, hvor han gennem årene havde fået et stort navn og fået mange nære venner. Der skulle med andre ord være hold i anklagerne og ikke være tale om en affektreaktion på en avisnotits.

Ideen med bogen opstod da også først i marts 1915. I et brev til den unge Peter Schindler skriver han bl.a.: "Min Landflygtighed, min svæven mellem Himmel og

Jord, som mellem to Magneter, hjælper mig. Det vil føles i Bogen om Santa Katerina, der maaske er den mest personlige Bog, jeg har skreven siden "Pilgrimsbogen" – og jeg tror ogsaa, det vil føles i den Bog, jeg om et par Dage haaber at begynde paa, og som skal hedde Klokke Roland. Begyndelsen kender du fra Nationaltidende – og resten skal være Lovsang til Belgien, til vort Belgien Og skal dediceres Kardinal Mercier" (21. marts 1915). Hentydningen til Nationaltidende skyldes naturligvis det omtalte "Strejftog", som han benyttede som indledning til bogen. Samtidig med, at han meddelte Schindler sin ide, havde han også skrevet til Carton de Wiart derom, så ideen var så at sige allerede en offentlig hemmelighed i de øverste belgiske kredse.

I "Klokke Roland" fortæller han om to breve, han i december modtog, og som gav ham den endelige motivation til at skrive bogen (J.J. 1915). Udgangspunktet var dels 93 tyske personligheders forsvarsskrift for landets andel i krigen og efterfølgende en såkaldt "Hvidbog", og dels et opråb fra ti fremtrædende berlinere med samme formål, hvor skylden for krigen blev lagt på Rusland men tillige et forsvarsskrift for overfaldet på Belgien, hvor tyskernes brutalitet ikke lod sig skjule, og som man i Tyskland følte sig nødsaget til at forklare – men ikke undskyldte.

Det andet brev var fra en belgisk ven, der beskrev de rædsler, som tyskernes færd gennem landet forvoldte. Jørgensen nævner

Det avisudklip fra den italienske avis Tribuna med meddelelsen om tyskernes ødelæggelser i Louvain, der fik Johannes Jørgensen til at skrive "Klokke Roland". Udklippet klæbede Jørgensen ind i sin dagbog på datoen 30/8 1914.

ikke den flamskskrivende brevskrivers navn, sandsynligvis for at sløre vedkommendes identitet overfor tyskerne, og da vedkommende ydermere kun benævnes som "ham" kan der meget vel være tale om en kvinde – måske Marie Belpaire i Antwerpen. Denne form for identitetssløring var ikke fremmed for ham.

At der alligevel skulle gå et halvt år, inden han tog fat med at skrive kan skyldes, at han netop i disse måneder omkring årsskiftet 1914-15 led nogle svære trosmæssige og eksistentielle kvaler, som helt dominerer dagbøgerne og endelig, at arbejdet med at afslutte Katerinabogens forord og noter krævede hans fulde opmærksomhed.

Den 21. juni 1915 begyndte han ifølge dagbogen så endelig på arbejdet med "Klokke Roland".

Vi kan følge Jørgensens skriveproces gennem hans dagbøger men i højere grad gennem hans korrespondance med Peter Schindler, som på denne tid var hans mest fortrolige efter Mogens Ballins død samme år. Således skriver han følgende i sprudlende vendinger i et brev d. 6. juli: "38 Sider – det er "Klokke Roland" Bogen om Belgien, som nu gaar løs! Alle de foregaaende Dages og Nætters Skrivelser det var providentielle [forsynsbestemte] Øvelser – al den dermed opøvede Ondskab, nu hagler den ned over Tyskernes Rygstykker. Hvis de tør trykke

Bogen i Danmark, skal du bare se Sager. Du vil danse af Glæde og sige: 'Saa faar man dog Ære af den gamle Idiot!'"

Forfatterens indignation er forståelig, men den geografiske afstand til begivenhederne og pressens ikke altid pålidelige efterretninger især under så ekstraordinære begivenheder gav anledning til et par unøjagtigheder i det endelige manuskript. Således skriver han bl.a.: "Klokken eksisterer ikke mere, kun Taarnet staar endnu, midt paa alfar Gade [...]. Og i Taarnet hænger ikke mere nogen Klokke Roland, som kan ringe til Sejr" (s. 9-10). Klokke Roland var ganske rigtigt tavs, men det var ikke krigens skyld. Den hang endda på sin gamle plads i tårnet på Beffroi men skadet, da man ville elektrificere det klokkespil, den var en del af. I virkeligheden hang klokken der helt frem til 1949, da den endelig blev erstattet med en ny. Men måske vidste Johannes Jørgensen alligevel dette, så en bemærkning i dagbogen om, at "Klokke Roland, som Tyskerne vilde ringe med og som kun skrattede forkølet" skal forstås bogstaveligt og ikke symbolsk. (20. nov. 1915)

Omkring d. 20. juli var manuskriptet klart til at blive sendt til Danmark, men inden havde han bedt Schindler om at lave en afskrift ifald manuskriptet skulle gå tabt under rejsen gennem Tyskland. Om dette blev

"Klokke Roland" udkom i fem forskellige oversættelser. Som den eneste bar den engelske oversættelse ikke den originale titel men den mere polemiske "False witness" med apokalypsens sorte rytter med vægten i hånden.

gennemført er tvivlsomt, idet Schindler i et brev til Jørgensen dat. 20. okt. (da bogen er udkommet i Dk.) udtrykker sig i vendinger, som om han nu læser teksten for første gang. Schindler indleder sit brev og forudser bogens store virkning: "Jeg har faaet "Kl. Roland" i Morges Kl. 11 og har strax læst den i eet Drag, og jeg skynder mig at sige Dig Tak for den. ... Du har gjort Ret og Skel, man har længe ventet et Ord fra Dig – fra Dit og Karl Larsens (!) Fædreland – og saa kom det bedste, det stærkeste, det ondeste og mest dræbende, der endnu er sagt i denne Sag (Og vi kender alle de citerede Piecer paa 1 el. 2 nær). Det er længe siden, en Bog er gaaet mig saa stærkt til Hjærte som den. Der er i den Toner, Du næsten aldrig anslaaer (paa Tryk!), men som jeg elsker saa højt: den ætsende Ironi, den klare, rent skolestiske Nedsabling af falske Argumenter og en uendelig frygtløs Raahed, jo næsten Ublufærdighed, hvor man ellers vil lukke Øjnene. Det maa blive en Verdenssucces!" (20. okt. 1915). Schindlers hentydning til digteren Karl Larsen (med efterfølgende udråbstegn) skal absolut opfattes som en spydig allusion til Karl Larsens åbenlyse støtte til det tyske felttog.

Johannes Jørgensen selv fik da også ret i sine anelser om den opsigt, bogen ville vække hjemme i Danmark og Schindlers forudsigelser ligeså. Gyldendals direktør Peter Nansen turde ikke trykke bogen og dækkede sig ind under neutralitetsprincippet. I stedet påtog det mindre Pios Forlag sig opgaven, som da også kom til at skabe visse diplomatiske forviklinger mellem Tyskland og Danmark. Bogen blev det, vi i dag ville betegne som en bestseller med i alt 21 oplag alene i Danmark. Allerede d. 15. oktober kan han i sin dagbog notere, at første oplag er udsolgt og slag i slag går det og 6. nov. kom 6. oplag. Karakteristisk for hans letbevægelige sind noterer han i dagbogen:

Forsidebilledet til "Klokke Roland" havde Johannes Jørgensen hentet fra det flamsksprogede tidsskrift, Marie Belpaire var redaktør af.

"Herre, giv mig ikke at tage hverken Ære eller Kærlighed forfængeligt!" og tilføjer så mere nøgternt: "Pengene regner ned over Foraarsvej 12" [hos familien hjemme i DK]. Til det kommende nye oplag sender han et portræt, Andrée Carof har udført af ham.

Men i Tyskland var man naturligvis ikke begejstret. Fra officielt hold blev den stærkt fordømt, og hans hollandske ven, benediktineren Jan Verkade skriver i et brev til ham fra sit kloster i Beuron og forudsiger, at det vil blive svært at finde en tysk forlægger, som vil trykke den. Verkades formodning kom da også til at holde stik, for den 10. dec. noterer Johannes Jørgensen i dagbogen: "Meddelelse om, at Klokke Roland er forbudt i Tyskland." Og så sent som i 1932 – 17 år efter – skriver Verkade til ham: "Man er stadigvæk meget vred på Dem her i Tyskland og til dels også her i huset på grund af "Klokke Roland". Man ved kun derom, hvad der dengang kom i aviserne, thi næsten ingen har læst den. Jeg læste halvdelen i den hollandske oversættelse. De forstår, kære ven, at jeg ikke kan samtykke i ganske meget af det, som er hændt og hænder her i landet og at min sympati for Frankrig ikke er død, men jeg er nu engang dog så inderligt i kærlighed forbundet med

det land, hvor jeg allerede har boet i snart 38 år (bortset fra tiden i Italien og Det hl. Land) til at jeg ikke skulle føle med dets historie.”

Den tyske oversættelse måtte altså ske udenfor landets grænser og bogen blev derfor trykt i Paris og udkom på linje med oversættelserne til hhv. hollandsk, fransk, italiensk og engelsk i 1916. Om den sidste skriver han til Schindler: ”... den engelske er udkommen hos Hodder & Stoughton. Jeg har ingen Friexemplarer, men bogen koster kun 3 sh. 6 pence, saa hvem der vil i Beda, kan vel nok anskaffe sig den.” [Beda er det engelske kollegium i Rom, hvor Schindler læste til præst]. Efter al sandsynlighed var en af initiativtagerne til forbuddet i Tyskland den senere kardinal Faulhaber i München, som Jørgensen allerede havde lært at kende året før som biskop af Speier. Da krigen brød ud var Faulhaber feltprovst for den Bayerske hær og anså krigen som en retfærdig krig.

Det var imidlertid ikke kun i Tyskland han mødte fjendtlige miner på grund af bogen. I Danmark, hvor den store nabo i syd havde mange venner, var modtagelsen blandet. Politikens Anker Kirkeby ironiserede ret syrligt og meget personligt over både bogen og dens forfatter, og det førte til en pennefejde mellem dem, der mundede ud i Jørgensens lille bog fra 1918 ”Den slette Tjeners Svar”. Til denne replicerede Kirkeby, at fra hans side var diskussionen nu slut, hvortil Jørgensen i sin dagbog noterer: ” – og der gør Kirkeby nok også bedst il”.

Blandt tyskfødt katolske gejstlige i Danmark – som gerne havde betragtet ham med noget nær æresfrygt – følte han også kulden imod sig. 28. okt. Skriver han til Schindler: ”Iøvrigt tror jeg ikke mine Aktier i Bispegården [i Kbhvn.] er ret højt i Kurs ... man er vist ikke rigtig begejstret for ’Klokke Roland’.” Den danske katolske Biskop Johannes

von Euch var af tysk oprindelse. Johannes Jørgensen kunne være bidsk i sin polemik og ramme hårdt i sine udfald som f.eks. da han i en artikel i Berl. Aftenavis 1. juni 1920 karakteriserede verdenskrigen som en regulær religionskrig mellem det katolske Frankrig og det hedenske Tyskland med Rhinen som grænsen mellem kultur og barbari (Se også Nyhedsbrev 2004 nr. 3 og 4). Artiklen medførte et indigneret svar fra en i Danmark boende tysk jesuit, som beskyldte forfatteren for fortsat uforsonlighed.

Filologen, professor Kristoffer Nyrop tog ham derimod i forsvar både offentligt og privat og skrev i et takkebrev, som Jørgensen klæbede ind i sit eget indbundne eksemplar af bogen: ”Deres flammende Indignation har været som en Befrielse for mig” skrev Nyrop.

I Frankrig var man af forståelige grunde ret begejstret. Til Peter Schindler skriver han

Andr e Carofs portr et af forfatteren til ”Klokke Roland”.

d. 10. nov. 1916 bl.a.: "Den franske Forfatterforening har nylig tilbudt mig sin store Guld medaille for "Klokke Roland". Det stod i Le Tempo forleden – desuden i danske Blade."

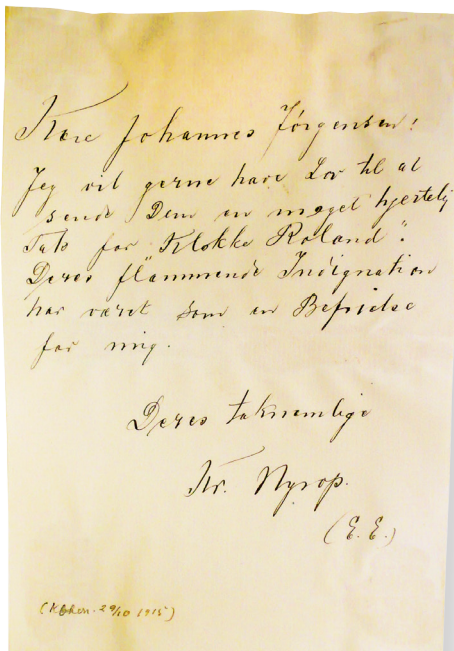
At England, som krigsførende nation mod Tyskland bød "Klokke Roland" velkommen er forståelig og den engelske oversættelse af bogen, som udkom samtidig i New York, fik også en anden og mere markant titel, idet man benyttede en af forfatterens kapiteloverskrifter der på engelsk kom til at hedde "False witness". Især den engelske udgave kom til at fungere som krigspropaganda mod Tyskland.

Münchens
ærkebiskop
Kardinal
Faulhaber.

Kardinal Faulhabers "band" skulle vise sig at være langtidsholdbar. Da de to atter traf hinanden under Ansgarfestlighederne i Sverige i 1929., var kardinalen ret kort for hovedet og Jørgensen bemærker tørt i dagbogen: "Hvornår mon bandet bliver hævet over 'Klokke Roland'?" Kardinalens fordømmelse kom ikke alene til at ramme forfatteren personligt men hans forfatter-skab i Tyskland som helhed, idet Jørgensen fik underretninger om, at en genudgivelse af bl.a. hans Fransbiografi og en tysk udgave af Katerinabogen var blevet standset på befaling af Faulhaber på trods af velvil-lige kræfter i Tyskland. "Jeg forstod, at der hvilede en kold hånd på disse mig hengivne hjerter, jeg vidste også, at denne hånd bar en biskoppelig ring og røde handsker" skrev Jørgensen til Verkade d. 26. jan. 1932 – 18 år efter bogens udgivelse.

Hvad "Klokke Roland" altså kom til at koste forfatteren i Tyskland, vandt den så ind både i Danmark og i de andre krigsfø- rende lande hvor den blev den succes, som både forfatteren selv og Peter Schindler havde forudsagt.

Kristoffer Nyrops takkebrev til Johannes Jørgensen.

Litteratur

Johannes Jørgensen: Klokke Roland, 1915

Jesper Düring Jørgensen: "Fra Klokke Roland til Barbarkvinder – Johannes Jørgensens bog og dens rolle i tysk krigspropaganda". NYHEDSBREV 2010 NR. 3

Teddy Petersen: Et menneske kommer derhen, hvor det vil. (2006) s. 366-375

Johannes Jørgensen: Den slette Tjeners Svar. 1918

Dansk Forfatterforenings laurbærkrans, som Johannes Jørgensen blev hædret med i 1946, og som blev omtalt i sidste nummer af Nyhedsbrevet, blev i foråret udstillet i huset ved en lille overdragelsesceremoni. På billedet ses Bibliotekschef Birgitte Karmann-Roslev sammen med Johannes Jørgensen Selskabets formand Stig Holsting med kransen.

TEMAUDSTILLING I SVENDBORG

I anledning af 100-året for udgivelsen af bogen "KLOKKE ROLAND" arrangerer Johannes Jørgensens Hus i Svendborg en temaudstilling om bogen, dens tilblivelse og udbredelse under første verdenskrig.

SOMMERMØDET 2015 den 23. august
(Se vedlagte program)